

Oponentura diplomové práce

název: Politika vody, video, stopáž 8'10''

diplomantka: Bc. Dana Dvořáková

Ateliér intermédií, FaVUT

vedoucí práce: Pavel Sterec

Dana Dvořáková předložila magisterskou diplomovou práci, jejímž výstupem je textová část (18 stránek s ilustracemi) a přibližně osmiminutové video. Kameru a střih obstarala sama autorka, napsala komentář, čtený ženským hlasem, zvukovou stopu v pozadí realizoval Tomáš Moravanský. V explikaci osvětluje autorka motivaci a metodu, použitou v tomto díle. Environmentální, nebo ekologické téma vody v krajině interpretuje formou krátké videoeseje, jak autorka uvádí - má mít „dokumentární podtext“ (?). Opakující se pohledy do české, nebo moravské krajiny s polodetaily na vodní systémy stojí v protikladu s obrazy přehrady a s opakovaně se objevujícím záběrem leklé ryby na hladině.

Autorka se snaží přistoupit k ekologické problematice prostřednictvím náznaku, poetické metafory. V doprovodném textu uvádí, že „explicitně nepopisuje problém, spíš... jej chce vizuálně vykreslit a dát divákovi prostor pro vlastní imaginaci“. V kompoziční struktuře hledá kontrast mezi „příklady jemných funkčních zásahů do krajiny a.. monstrózními betonovými stavbami“, a „snaží se o různorodost záběrů a hledá vizuálně zajímavá zákoutí“. „Prostřednictvím výtvarného modifikování zobrazované reality mají záběry navodit v divákovi zneklidňující pocit, a tím ho přimět k zamyšlení nad problematikou vodního systému“.

Téma vztahu krajiny a vody vnímám jako pozitivní, je to celospolečensky aktuální a urgentní otázka, z doprovodného textu je čitelná hluboké emocionální autorčino zaujetí. Problematice ekologie se věnuje - podle sdělení v porovodním textu - delší dobu, inspirovalo jí mimo jiné setkání a spolupráce s ekologem Jiřím Malíkem.

Zvolený formát krátké videoeseje je pro autorku výzva: na omezeném prostoru krátké metráže je nutné dobře artikulovat sdělení/poselství, soustředit se na podstatné, kalibrovat pečlivě synchronicitu - napětí mezi obrazem a zvukem, obrazem a textem, pracovat s rytmem a s celkovou kompozicí. Kamera a editace videa jsou dobře zvládnuté, jen se mi zdá zbytečné použití efektu přibližování, (připomínající amatérské efekty proprietárních editačních softwarů).

Kritické připomínky k diskuzi:

Jazyk: Komentář zní během celého filmu a nedává vyznít obrazům a obraz je někdy v protikladu k běžícímu textu. Celé video začíná záběrem do idylické zamlžené krajiny k tomu slyšíme surrealistickou montáž spojení mihule a korýše, kteří se ovšem ve videu-pokud jsem to nepřehlédli? - nikde nevyskytují, (pokud nejsou někde v hyporeálu, což je „podřiční dno“): „*Korýši a mihule kopulující v hyporeálu, krůpěje potu pařících se lesů, funkční ekosystém. Postupná uzavřenost do míst určených a cizích. Výnosnost předčila přirozenost. Meliorace jako metoda zrychlení procesu a maximalizace produkce. Odchází ve jménu hojnosti, ale i s hojností*“.

Pro komplexní jazyk ekologie a environmentálního diskurzu mi přijde jako případnější styl realistický, „pozitivistický“, než „básnický“. Poetika zmíněného výrazu, nebo žánrové masky, kombinující metaforickou nadsázku s odborným žargonem může působit nadneseně až konstruovaně a zamlženě, tak jako je mlžný první obraz eseje. Komentář má působit podle zdělení jako žalm, nicméně je čten jednotvárným tónem a s minimální melodikou. Je obsahově hutný a košatě obrazotvorný. Proto většinou poskytuje video-obrazivosti a imaginaci málo prostoru a dýchání, aby asociativnost textu mohla proniknout do mysli diváka.

Kompozice a výběr motivů:

Statisticky by bylo možné patrně vyhodnotit kauzalitu současné ekologické krize, týkající se –

například vodních systémů. Předpoklad by patrně opakovaně naznačil, že jedna z hlavních příčin disfunkce vodních systémů v krajině je zapříčiněna nepatřičným použitím, případně zneužitím techniky, technovědy a technologie lidmi, či společenským systémem, lidmi tvořeným. Jako paradoxní vnímám, že se v kompozici - mimo architekturu vodní přehrady - přímé stopy technického zacházení, nebo manipulace v krajině ve videu neobjeví.

Zvuková stopa:

Neměl jsem možnost slyšet zvukovou stopu na odpovídající aparatuře, ale zdálo se mi, že ekvalizace hlasu má „ořezané“ frekvence a působí prostorově „zkresleně“. (Možná je to mylná výtka). Hudební podkreslení elektronickými zvuky Tomáše Moravanského je spíš náhodné a generické, působí jako ornament, než jako obsahově podstatná složka díla.

Ve videu, které jsem dostal ke shlédnutí chybí titulky, předpokládám, že ve finální verzi budou uvedeni všichni, kdo se na práci podíleli.

Navrhované hodnocení: velmi dobře, B

Miloš Vojtěchovský, FAMU, Praha